

SAHİ; PATAGONYA NERESİ?

Yazı
İbrahim BERKSOY (ME'91)

Gezi Kulübümüzün Ocak buluşmasında Patagonya'yı konuştuk. Keyifli bir akşamdı; yine güzel bir sohbeti büyüttük aramızda. Aydın Özkaya'nın yerel müzikler eşliğinde özenle hazırladığı Patagonya sunumu ve ardından anlatılanlar; anılar, izlenimler; sesler, yüzler, sokaklar akşamki sohbetimize renk kattı. Henüz haritada yerini bile tam olarak gösteremediğimiz bu coğrafya hakkında bilgi sahibi olmak; bir kısmı Şili, bir kısmı Arjantin sınırları içerisinde kalan Patagonya'yı enine boyuna tanımak doğrusu ilginç ve öğreticiydi.

Arjantin'i kuzeyden güneye ortadan ikiye bölen "Ruta 40" karayolu dünyanın en ünlü karayolları arasındadır. 5000 kilometreyi aşan uzunluğuyla bu ünlü karayolu adeta "ıssızlığın ortasında", dağları, ovaları aşan ince uzun bir şerit gibidir. Bu yol Che Guevara'nın "motosiklet günlüğü"nde anlattığı amansız yoldur. Che gibi daha pek çok motosiklet tutkunu gezgin aynı yolu izleyip uzakların büyümesine kapılmıştır. Gezginciler, kuzeyden güneye işte bu uzun ince yolu izleyerek ulaşıyorlar Patagonya bölgesine. Öyle ki yol bitmese neredeyse Güney Kutbu'na ulaşacaklar!

Aydın Hocam Patagonya bölgesini gözümüzde canlandırabilelim diye burasını Kapadokya'ya benzetti. Nasıl ki bugün ülkemizde "Kapadokya bölgesi" olarak bilinen bir coğrafyanın varlığına rağmen resmen Kapadokya adıyla bir şehir ya da sınırları belirlenmiş bir bölge yoksa Patagonya da böyle. Bugün bir kısmı Arjantin toprakları içerisinde bir kısmı da Şili toprakları içerisinde kalmış bir bölgeden söz ediyoruz. Arjantin kısmında kalan bölüme Arjantin Patagonya'sı, Şili'de kalan bölüme de Şili Patagonya'sı deniyor. Her iki bölümün toplam yüz ölçümü 1000 km²'den biraz fazladır. Yaklaşık olarak Türkiye ile komşumuz Yunanistan'ın toplam yüzölçümü kadar. Ama "ıssızlığın ortasında", uçsuz bucaksız bir coğrafya burası. Kilometrekare başına yer yer 1 kişi, bilemediniz 2 kişi ancak düşüyor! Sözüne ettiğimiz bölge neredeyse Dünyanın Güney Kutbu'nda! Ulaşılması pek kolay değil, ayrıca pahalı. Hal böyle olunca da bugüne değin "turist akını"na uğramamış. Aydın Hocamın sunumunda yerel

müzikler eşliğinde bizlere gösterdiği otantik yol boyu ve şehir içi fotoğraflarına bakınca, içimden, “Çok şükür, Patagonya’da şimdilik her şey yerli yerinde; dağlar, ovalar, göller, nehirler, nehir yolları, buzullar, gökyüzü, güneş, bulutlar, evler barklar, barakalar, bakkallar, manavlar, caddeler, sokaklar, pazar yerleri, çoluk çocuk, ev halkı yerli yerinde... İyi ki de öyle!” dedim...

Kimi zaman meraktan dünya atlasına bakarım. Aydın Hocamın sunumunu izledikten sonra atlası açıp Güney Amerika’yı inceledim. Güneye doğru indikçe incelen ve kıvrılan bir şekli var Güney Amerika’nın. Keşifler çağında Dünyanın çevresini dolaşan Portekizli denizci Ferdinand Magellan (1480-1521) Büyük Okyanus’u geçerken okyanus bir an için gözüne pek sakin görünür ve okyanusa “pasifik” (sakin) adını verir. İşte bu Büyük Okyanus (ya da Pasifik Okyanusu) ile Atlas Okyanusu, Magellan Boğazı’nda birbirine karışır. “Karışır” dediysem de o lafın gelişi; büyük su kütlelerinin birbirlerine karışması öyle hemen birdenbire olmaz. Büyük bir atlas üzerinde Magellan Boğazı’nın olduğu yere dikkatlice bakacak olursanız irili ufaklı yüzlerce, binlerce adanın, adacığın Güney Amerika’nın Pasifik tarafına doğal bir set çektiğini görürsünüz. Harita üzerinde de okunabileceği gibi ıssızlığın ortasında, uçsuz bucaksız bölge dediğimiz Patagonya işte tam burası! Biraz daha güneye gitmek mümkün olsa ulaşacağınız yer Güney Kutbu, yani Dünyanın en güneydeki son ucu! Kıtanın Atlas Okyanusu’na bakan tarafında Arjantin havzasında bir zamanlar İngiltere ile Arjantin’i savaşın eşliğine getiren Falkland adaları görünür.

Patagonya’da çekilmiş hangi fotoğrafa baksam uçsuz bucaksız bir “buz mavisi” çıkıyor karşıma. Dağların dorukları, buzullar, göllere, nehirlerle yansıyan ışık demeti, peri masallarındaki gibi hep buz mavisi.

Aydın Hocam bize Patagonya’nın Arjantin’de kalan bölümünü sundu. Anladığım kadarıyla bölgenin en “gözde” yerleşim yeri El Calafate şehri. Sonra, İspanyolca “Fin del Mundo” (Dünyanın son ucu) olarak anılan Ushuaia şehri var. Sonrası Antartika kıtası! Dünya yuvarlak olduğundan aslında Dünyanın ucu bucağı, son ucu filan yok; ama etkili birer turistik tanıtım deyiimi olarak “dünyanın sonundaki kafe”, “dünyanın sonundaki restoran”, “dünyanın sonundaki tren”, “dünyanın sonundaki ülke”, “dünyanın sonundaki şehir” gibi adlandırmalara artık sıkça rastlamak mümkün...

Uçsuz bucaksız yolların arasında tek tük rastlanılan kasaba ve şehirlerin ötesinde başka hiçbir yerde göremeyeceğiniz doğa harikası parklar, botanik parkları, doğal hayvanat bahçeleri ve göz alabildiğine ıssızlık vadeden bir bölgenin adı Patagonya...

Türkçemizde düzensizliğe, kuralsızlığa sitem edeceğimiz zaman “Burası Patagonya mı?” deriz. Bunu derken aslında “Patagonya” adında “hayali” bir masal ülkesi var, orada düzensizlik, kuralsızlık egemen, burası Patagonya mı?” demek isteriz. Oysa Aydın Hocamın bize anlattığı Arjantin Patagonya’sında herhangi bir düzensizlik, kuralsızlık görmedik! Zaten her şey yerli yerinde ve doğa kendi kurallarını koymuş ve uyguluyor. Yeter ki nazar değmesin!

Son derece güzel, akıcı, keyifli bir sohbetti. Bir başka uzak ülke sohbetinde buluşmak üzere...

Gezgince kalın...

